

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Baptistae Mantuani Carmelit[a]e de patientia aurei libri
tres**

Baptista <Mantuanus>

Dauentrie, 1515

Unde tanta in hominibus diuersitas ca.xi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30534

Liber Primus

uerfus testimulo carnis cōqueritur, et colaphisari se dicit a Sartha
na, Abdaz et beatissimū patres Hieronymū, qui in vasta solitudine
constituit, sibi videbat choris interesse puellarū, et ut in q̄te frigescens
te corpe sola libidinuꝝ incēdia bulliebāt. Est in manibus oīm liber
confessionū Augustini, in quo mulier amore nō tentatur soluz, sꝫ
et superatū se ingenue cōfiteretur. Erat in his natura potēs et fertili
terre perq̄simillima, que vna eademq; foecunditate nisi phibeat
a villico, et malas herbas et bonas passim et p̄miscue gignit, manū
festum id et in equis, qui eisdem viribus quibus possunt velociter
currere, agiler saltare, bellatores ferre p̄nt. et dominuz ferire, et seso
fozem excutere, et obusos cōculcare.

¶ Nō tanta in hominibus diuersitas ¶ Ca. xi.

Quod si queras vñ tanta sit in hominibꝫ naturarū varietas,
vt specie nō nulli differre videātur. Qd̄ de animabus hoim
Platonici cōcedūt. Ut enim reperies qui natura timidi sunt, tardi,
somniales, inertes, pigri, segnes, ignaui, ita videas qui nascātur
nimiosi, strenui, vigiles, industrii, vegeti, cordati, excitati. Inueni
es etiaꝫ quosdā natura pios, religiosos, iustos, cōtinētes, modestꝫ,
benignos. Itē quosdā impios, irreligiosos, iniquos, auaros, proca
ces, inuerecūdos immanes. Bñ disposita natura (hoc at̄ licet oca
lo ad oculuz intueri) minori diligētia pficiūt. At quibꝫ nouer calio
dio natura difficilis fuerit, solēt om̄ia faciēdo nihil pficere, et operaz
ac impensas vt plurimuz perdere. Nec Cherilus malꝫ Alexandri
poeta, Nec Muiꝫ et Banius minus qꝫ Homerꝫ et Uergiliꝫ per
discēde poetice studiuꝝ impēdisse putandi sunt. sed minus habuisse
fauoris a natura, p̄pterea illi sunt ignobiles. Isti inter heroicos ho
norātur. Plotinus in primo de prouidētia libro, capite quarto, tria
tangit que putat nobis inuitis ad bonitatez ac maliciaz plurimū con
ferre. Primū est inclinatio illa qua etiaꝫ ante presentē vitam coepit
anima vergere in corpus, et carnis optare consortiuꝝ. Aliud est cor
pus sic affectum, vt animum ad talia prouocet, et statiz ab initio in

Libet Primus

tantam, et deinceps gradatim assuefactas. Tertius est subitè sensibili-
um occurus per sensus in animam, sic afficiens eam. Horum trium
duo tanquam vera suspicimus, primus antea reuicimus, quoniam cum catho-
licis animas ante hanc vitam fuisse non putamus. Insequi videtur et
nationes sua vitia. Unde et latini supercilliosi ac elati dicuntur. Uani
Lygures. Leues Galli. Jaetabundi Hispani. Bellicosi Germani,
Medaces greci. Poeni foedifragi. Citatur a Paulo aplo Epime-
nidis poetæ Greci vulgatus ille de Cretenibus versus. ΚΡΗΤΕΩ
αει ψευτῆαι κακα θηρια γαστερεσ ἀργοι Cretenses sp-
medaces, male bestie veteres pigri, Si queras igitur unde tanta sit in
natura varietas, discrepantia in moribus in vita diuersitas, nolo me-
modo coarctare ad inextricabiles huius perplexæ questionis agust-
ias dicas tamen trāseunter et summaris, affirmaboque referre multum,
quo semine quis progenitus sit, quod vete sit foris embrio quibus horis nat-
infans, quibus cibis et exercitijs educatus, quibus cum alitus, quibus
disciplinis imbutus, sub qua coeli parte nutritus. Non enim omnia
eque nationum corpora sunt ad sapientie ac intelligentie percep-
tiones idonea. Unde Socrates vel (ut alij volunt) Thales dicere
solutum accepimus, propter tria se maxime deo gratias habere, quod scilicet
mas non femina, homo non bestia, grecus non barbarus natus esset.
Erant enim greci natura apti magis ad philosophias, quod propter aeris
et coeli temperie corpora sortiti essent ab excellentijs contrarietatum
(ut philosophi aiunt) remotiora. Seres enim qui extrema mundi cli-
mata inhabitabant, tantum ab eorum complexionibus qui clima quintum in-
colunt elongantur, ut complexio quae vni generi salubris est, plerumque alteri mor-
tes consciscat. Et ut corporum dispositionibus, sic moribus, sic legibus, sen-
tentijs differunt et ingenijs. His de causis Athenienses ingeniosiores,
Thebani robustiores habitusque, quod videlicet illi in puriore, istius crassio-
re aere habitarent. Latius est corporis influxus in aia, ut Platonici (quod
demonas et angelos volunt esse corporeos) putent eos pro corporum va-
rietate varijs rebus oblectari, eos qui de coelesti substantia corpus

C ij

Libet Quintus.

habent, figuris et caribus allici, qui ex igne, fumo, et odoribus sacrificiorum, qui pro ex aere, dicunt sese corporibus nostris insinuare solitos et humani corporis humorum exugere. Affirmat Herodotus libro historiarum tertio, se ex genere Scytharum sapienter audiuisset neminem preter unum Anacharsidem, qui (ut Cicero in questionibus Tusculanis inquit) sapientie fuit admirandus. Haec igitur quae ad bene beateque viuendum tanti momenti sunt, non nostrae sunt facultatis, sed alium de suppeditatur. Licet enim bene mori nostri sit arbitrii, tamen bene nasci et bene educari, non est praeteritis. Propterea cum de salute agit, non vitae principium, sed finis inspicit. Satis ergo fuerit nobis praeteritae cum difficultate relinquere, diuinum adiutorium nulli negari patere viam omnibus a vitis ad virtutes, a fortune ad gloriam, quod si quibusdam maiori cum labore, certe etiam maiori cum mercede. Haec particularis causa (quae rebellionem appetitum auget ac minuit) intellectus ac recitatus sunt a philosophis. et communis illa causa, hoc est peccatum originis a primi parentis inobedientia natum a solis theologis allegatur, quae praedictis adiuncta, tamen molis est in omnibus, ut ad peccatum incurret. Hinc illud apostolicum, si dixerimus quia peccatum non habemus, nosmetipsos seducimus, et veritas in nobis non est. Sed iam ad appetitum redeamus.

De vi appetitus

Capitulum

Appetitus ergo per inobedientiam primi hominis, absolutus a lege rationis, praeruaricari coepit et insanire de cuius clandestinis insidiis, et incurSIONIBUS apertis, Jacobus ita loquitur. Unusquisque vero tentatur a concupiscentia sua abstractus et illectus. In eo quod abstractus dicit, violentiam exprimit. In eo quod illectus adiungit, fraudulentiam significat. Paulus autem ad Romanos scribens appetitum his verbis accusat et taxat. Nam velle adiacet mihi, proficere autem bonum non inuenio. Non enim quod volo bonum hoc facio, sed quod nolo malum hoc ago. Si autem quod nolo illud facio iam non ego operor illud, sed quod habitat in me peccatum sic Apostolus. Erant in Paulo sicut et in nobis, duo fere homines, spiritualis scilicet et carnalis. Verba autem supradicta.